

STICHTING VOORTGEZET ONDERWIJS EEMSDDELTA

Examenreglement 2021 – 2022

Havo en Vwo

Vmbo BB, KB en TL

Vmbo TL

Goedkeuring GMR d.d. 28 september 2021

Versie 1.0. (definitief)

INHOUDSOPGAVE	bladzijde
Voorwoord voor de leerling	5
Begrippenlijst	7
I. Inleiding	
1. Examenreglement	11
II. Algemeen	
2. Toelating tot het examen	11
3. Afnemen eindexamen	11
4. Onderdelen eindexamen	11
5. Onregelmatigheden	12
III. Inhoud van het eindexamen	
6. Examenprogramma	14
7. Keuze van eindexamenvakken	14
8. Eindexamenvakken Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta	14
IV. Regeling van het eindexamen	
9. Algemene bepalingen schoolexamen	18
10. Beoordeling schoolexamen	19
11. Becijfering schoolexamen	19
12. Regels schoolexamen	21
13A. Herkansing toetsen schoolexamen havo en vwo	22
13B. Herkansing toetsen schoolexamen vmbo	23
14. Herexamen schoolexamen vmbo maatschappijleer 1	24
15. Procedure inhaaltoetsen VMBO	24
16. Ontheffingen en vrijstellingen	25
17. Gedoubleerde en afgewezen leerlingen	25
18. Onvoorziene gevallen schoolexamen	26
19. Examendossier	26
V. Centraal examen	
20. Tijdvakken centraal examen	27
21. Opgave kandidaten centraal examen	27
22. Regels omtrent het centraal examen	27
23. Correctie centraal examen	29
24. Beoordeling praktisch gedeelte centraal examen vmbo	30
25. Vaststelling cijfer centraal examen	30
26. Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen	30
27. Onvoorziene omstandigheden centraal examen	31
28. Verhinderung centraal examen	31

VI. Uitslag, herkansing en diplomering

29.	Eindcijfer eindexamen	31
30.	Vaststelling uitslag	32
31.	Uitslag	32
32.	Herkansing en voorlopige uitslag	33
33.	Diploma en cijferlijst	34
34.	Certificaten	35

VII. Overige bepalingen

35.	Afwijking wijze van examineren	36
36.	Gegevensverstrekking aan de Minister	36
37.	Bewaren examenwerk	36
38.	Spreiding examen dagschool	37
39.	Wijziging en aanvulling	37
40.	Slotbepaling	37
41.	Inwerkingtreding	37

VIII. Bijlagen

1.	Mandateringsbesluiten	38
2.	Reglement inzake beroep voor de Examens	39
3.	Herkansingsregelingen	42
4.	Vrijstelling doubleurs en gezakte kandidaten vmbo, havo en vwo	45
5.	Toegepaste hulpmiddelen	49

VOORWOORD VOOR DE LEERLING

Voor jullie ligt het examenreglement van de Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta. Onder deze stichting vallen de scholen: Rudolph Pabus Cleveringa Lyceum, Theda Mansholt College en Rutger Kopland School.

In dit reglement staat belangrijke informatie over het examen. Zo wordt aangegeven hoe de afname van het eindexamen is geregeld, zowel voor het schoolexamen als het centraal schriftelijk examen. Verder zijn er regels over de becijfering, herkansingen en herexamens en onregelmatigheden. Er staan richtlijnen in voor zowel kandidaten als coördinatoren en examinatoren. Ook vind je informatie over afwijkingen in de wijze van examineren. Verder staat er ook in tot wie je uiteindelijk moet wenden als je het met een bepaalde beoordeling niet eens bent.

Dit reglement is het officiële document zoals dat is vastgesteld door het bevoegd gezag van de school en gedeponereerd bij de Inspectie voor het Onderwijs. Eventuele bijlagen zijn onlosmakelijk met dit reglement verbonden.

Voor de omschrijving van toetsing per vak en per periode, verwijzen we jou naar het Programma van Toetsing en Afsluiting. Ook dit PTA wordt vastgesteld en gedeponereerd bij de Inspectie. Zo vormen het Examenreglement en het PTA samen een tweetal documenten waar je veel aan kunt hebben in de voorbereiding naar het eindexamen.

We kunnen ons echter ook voorstellen dat deze informatie vragen oproept. Is dat het geval, vraag dan aan je docent of aan je mentor of hij/zij je verder kan helpen. De school zal in ieder geval tijdens de informatiebijeenkomst over het school- en centraal examen de belangrijkste regels en richtlijnen toelichten. Iedere examenkandidaat ontvangt dit reglement, zodat niet alleen jij als leerling, maar ook je ouders/verzorger(s) op de hoogte zijn.

J. Wierenga
Voorzitter van het College van Bestuur

Examenreglement van de Stichting
Voortgezet Onderwijs Emsdelta,
algemeen bijzondere school voor
PrO, vmbo, havo en vwo,
Sikkel 3, 9932 BD Delfzijl
Postbus 173
9930 AD Delfzijl

Vastgesteld door het College van
Bestuur in september 2021.

Voorzitter College van Bestuur

Begrippenlijst

Afronden	Op één decimaal: de eerste decimaal van een getal wordt met één verhoogd als de tweede decimaal vijf of hoger is Op geheel getal: het getal voor de komma wordt met één verhoogd indien het eerste cijfer achter de komma vijf of hoger is
Bevoegd gezag	College van Bestuur van de Stichting Voortgezet Onderwijs Emsdelta
Bovenbouw	De laatste twee leerjaren van het vmbo en havo en laatste drie leerjaren van het vwo
Centraal Examen	het deel van het eindexamen dat centraal wordt afgenomen volgens een door het College van Toetsen en Examens namens de Minister, vastgesteld rooster
College voor Toetsen en Examens	Het door de minister ingestelde College voor Toetsen en Examens, een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat de taken uitvoert van de centrale examencommissie vaststelling opgaven (CvTE) en de Staatsexamencommissie
Combinatiecijfer	Maakt deel uit van de compensatieregeling. Het is het rekenkundig gemiddelde van een aantal "kleine" vakken/onderdelen, die met één cijfer op de cijferlijst staan.
Commissie, klacht, bezwaar en beroep	Ingesteld in geval van beroep tegen een maatregel van de directeur in geval van enige onregelmatigheid en tegen een beslissing van de directeur, c.q. examencommissie ten aanzien van een beoordeling
De wet	Wet op het Voortgezet Onderwijs, houdende bepalingen inzake de eindexamens aan de scholen voor vwo, havo, vmbo
Deelexamen	Een examen in één of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken
(Algemeen) Directeur	De (algemeen) directeur van de betreffende school van de Stichting Voortgezet Onderwijs Emsdelta Directielid, belast met de dagelijkse leiding van de bovenbouw vmbo, dan wel belast met de dagelijkse leiding van de bovenbouw havo/vwo
Eindexamen havo	een eindexamen dat leidt tot een diploma H.A.V.O. genoemd in artikel 8 van de wet
Eindexamen vwo	een eindexamen dat leidt tot een diploma V.W.O. genoemd in artikel 7 van de wet

Eindexamen vmbo	een eindexamen dat leidt tot een diploma V.M.B.O. voor zover het betreft de theoretische leerweg, genoemd in artikel 10 van de wet, de basisberoepsgerichte leerweg, genoemd in artikel 10b van de wet, de kaderberoepsgerichte leerweg, genoemd in artikel 10b van de wet of de gemengde leerweg, genoemd in artikel 10d van de wet
Eindexamenbesluit	Het eindexamenbesluit vwo, -havo, -mavo, -vbo
Examencommissie	De door het bevoegd gezag ingestelde commissie conform het Examenbesluit VO met als opdracht het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering.
Examendossier	Het geheel van documentatie van de onderdelen van het schoolexamen zoals die door de kandidaat zijn gemaakt
Examenprogramma	Door de Minister vastgesteld programma voor elke onderwijssoort waarin voor ieder vak de examenstof is omschreven, welk deel daarvan centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof schoolexamen zich uitstrekt. Daarnaast is opgenomen het aantal en de tijdsduur van de toetsen van het centraal examen
Examenreglement	De op basis van het Eindexamenbesluit door (het bevoegd gezag) de directeur vastgestelde regels voor het centraal examen en het schoolexamen school
Examinator	Degene die belast is met het afnemen van het examen in een vak
Gecommitteerde	Een gecommitteerde als bedoeld in artikel 36 van het Eindexamenbesluit, belast met het toezicht op het eindexamen of een deel ervan
Gespreid examen	Het als gevolg van langdurige ziekte, of wegens een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid en na consultatie van de Inspectie afnemen van het examen gespreid over twee schooljaren
Handelingsdeel	Deel van het schoolexamen dat naar behoren dient te zijn afgerond
Herexamen schoolexamen	Het opnieuw afleggen van (een gedeelte van) het schoolexamen nadat dit feitelijk afgesloten is
Herkansing centraal examen	Het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen
Herkansing schoolexamen	Het opnieuw afleggen van (een deel van) een toets van het schoolexamen nadat dit feitelijk is afgesloten.
Inrichtingsbesluit WVO	Wet voortgezet onderwijs, houdende onder meer voorschriften omtrent het onderwijs aan scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, voor hoger en middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en voor voorbereidend beroepsonderwijs
Inspectie	De inspectie als bedoeld in de Wet op het onderwijstoezicht

Kandidaat	Ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten
Landelijke klachtencommissie	Landelijke commissie waar de kandidaat bezwaar kan indienen indien hij het niet eens is met de interne Commissie, klacht, bezwaar en beroep
Kunstvakken	Vakken behorende tot de beeldende vorming
Mandaat	Het overdragen van een bevoegdheid
Ontheffing	Een term die gebruikt wordt voor individuele gevallen, als er sprake van is dat een leerling iets niet hoeft te doen op grond van belemmeringen. De school bepaalt of en aan wie ontheffing wordt gegeven
Onregelmatigheid	Een handeling of serie handelingen van de leerling die in strijd is/zijn met gedragsregels ten aanzien van het examen zoals die voortvloeien uit dit examenreglement en/of een handeling of serie handelingen die in strijd geacht kan/kunnen worden met het door de overheid voorgeschreven individuele karakter van
Onze minister	De Minister voor basis- en voortgezet onderwijs en media
Praktische opdracht	Een toets vorm waarbij vaardigheden uit de examenprogramma's, basisvaardigheden en vakvaardigheden worden getoetst in combinatie met leerstof uit de overige exameneenheden
Profiel	Het profiel als bedoeld in het Inrichtingsbesluit WVO
Profielwerkstuk	Een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Het werkstuk heeft betrekking op tenminste één groot vak van het totale pakket of profiel van de leerling
Programma van toetsing en afsluiting	Omschrijving van het schoolexamen voor één of meerdere schooljaren waarvan de omschrijving moet voldoen aan de eisen gesteld in het eindexamenbesluit
Rekentoets	Verplicht SE voor leerlingen die geen examen wiskunde doen.
School	Rudolph Pabus Cleveringa Lyceum, Theda Mansholt College en Rutger Kopland School. BRIN -nummer 30PP
Schoolexamen	Het deel van het eindexamen dat door de school, volgens een vastgesteld Programma van Toetsing en Afsluiting wordt afgenomen
Schooljaar	Periode tussen 1 augustus van een bepaald jaar tot 1 augustus van het daarop volgende jaar
Secretaris eindexamens	Medewerker die belast is met de organisatie van het eindexamen. De secretaris maakt deel uit van de examencommissie
Staatsexamencommissie	Een commissie als bedoeld in artikel 60 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs

Toets	Een toets met schriftelijke of mondelinge vragen, een vorm van presentatie, of een praktische opdracht in het kader van het schoolexamen waarvoor een cijfermatige waardering wordt gegeven
Vrijstelling	Een term die door de wetgever gebruikt wordt voor een categorie van leerlingen en toegepast als iets niet hoeft omdat door de leerling al aan de verplichtingen is voldaan. De wetgever bepaalt
Voorzitter vaststellingscommissie (school) examens	De directeur van de school dan wel dan wel zijn gemandateerde is voorzitter van de vaststellingscommissie (school) examens De directeur is de eindverantwoordelijke voor het gehele eindexamen.
CvTE	Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat verantwoordelijk is voor de centrale examens en staatsexamens in het voortgezet onderwijs, de examens rekenen en taal in het (middelbaar) beroepsonderwijs en staatsexamens Nederlands als tweede taal.

I INLEIDING

1. Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

1. Het bevoegd gezag stelt een examenreglement vast.
Het bevat de maatregelen die genomen kunnen worden in geval van onregelmatigheden en regels met betrekking tot de organisatie van het eindexamen, de gang van zaken tijdens het eindexamen en de samenstelling en het adres van de commissie klacht, bezwaar en beroep.
2. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast, dat betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. In het programma wordt aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de herkansing van het schoolexamen, het herexamen van het schoolexamen, alsmede de regels die aangeven op welke wijze het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
3. Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur beschikbaar gesteld aan belanghebbenden en voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie.
4. Conform het Examenbesluit VO 2021 stelt het bevoegd gezag een examencommissie in ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering;

II. ALGEMEEN

2. Toelating tot het examen

1. De leerlingen van de school worden in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Kandidaten die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven, kunnen onder voorwaarden in de gelegenheid worden gesteld aan de school examen af te leggen.

3. Afnemen eindexamen

1. De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
2. De directeur wijst een medewerker van de school aan als secretaris van het eindexamen.
3. De vaststellingscommissie (school) examens wordt tenminste gevormd door de directeur of een door de directeur te benoemen plaatsvervanger en de secretaris van het eindexamen.

4. Onderdelen eindexamen

1. Het eindexamen bestaat voor ieder vak uit een schoolexamen (SE), uit een

centraalexamen (CSE), of uit beide. Voor het vmbo is ook het CSPE van toepassing. Toelating tot het centraal examen voor een vak is slechts mogelijk indien het schoolexamen voor dat vak volledig is afgerond.

2. Het schoolexamen vmbo wordt door school afgenomen in de loop van de leerjaren 3 en 4. Het schoolexamen havo wordt door de school afgenomen in de loop van de leerjaren 4 en 5. Het schoolexamen vwo wordt door de school afgenomen in de loop van de leerjaren 4, 5 en 6. Leerlingen die willen versnellen kunnen (indien aangeboden) in een voorexamenjaar al in één of meerdere vakken centraal examen doen.
3. Het schoolexamen bestaat uit schriftelijke en mondelinge toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen en het profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
4. Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meer vakken uit het eindexamen. Tenminste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur bij het vwo en 320 uur bij het havo. Het cijfer voor het profielwerkstuk maakt deel uit van het combinatiecijfer.
5. Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling het onderwijs volgt. Het werkstuk wordt beoordeeld met een cijfer (havo en vwo) en met “goed” of “voldoende” (vmbo) op grondslag van het voldoende voltooien ervan. De beoordelingscriteria worden vooraf aan de leerlingen bekendgemaakt.
6. Het werkstuk mag alleen of in tweetallen worden gemaakt. De beoordeling kan individueel zijn. Het werkstuk wordt beoordeeld door de examinator die de kandidaat heeft begeleid bij de totstandkoming.
7. Het profielwerkstuk wordt voor havo en vwo beoordeeld met een cijfer. Daardoor kan het profielwerkstuk niet meer tijdens of na het eerste tijdvak van het centraal examen worden afgerond: als onderdeel van het schoolexamen moet het voor het eerste tijdvak worden afgerond. Het cijfer of resultaat wordt gelijktijdig met de SE-cijfers aangeleverd bij DUO.

Het profielwerkstuk is op het vmbo onderdeel van het schoolexamen en moet derhalve zijn afgerond voor de start van het eerste tijdvak. Het wordt beoordeeld met ‘voldoende’ of ‘goed’.
8. Het centraal examen wordt afgenomen in het vierde leerjaar vmbo, het vijfde leerjaar havo en het zesde leerjaar vwo.

5. Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen. Onder een onregelmatigheid wordt in elk geval verstaan:
 - a. het op onrechtmatige wijze vooraf kennis verkrijgen van opgaven van het schoolexamen en/of het centraal examen

- b. het tijdens het schoolexamen en/of centraal examen bij zich hebben van middelendie op de aan de orde zijnde stof betrekking hebben, dan wel van andere middelen die de uitslag kunnen beïnvloeden, zonder dat dit blijkens de omschrijving in het examenreglement en/of programma van toetsing en afsluiting is toegestaan
 - c. het tijdens het schoolexamen en/of het centraal examen mondeling, schriftelijk of anderszins communiceren met anderen zonder uitdrukkelijke toestemming van de toezichthouder op het examen
 - d. het frauderen, waaronder spieken, het plegen van plagiaat (onrechtmatige toe-eigening van geestesvoortbrengselen van een ander), tijdens het schoolexamen en/of het centraal examen
 - e. het zonder geldige reden, ter beoordeling van de directeur, afwezig zijn gedurende een toets van het schoolexamen c.q. een toets van het centraal examen, waaronder begrepen het zonder (tijds)bericht afwezig zijn bij een toets
 - f. het niet of onvolledig, binnen de gestelde termijn (conform PTA), inleveren van schriftelijk werk waaronder bijvoorbeeld praktische opdrachten en een portfolio, zonder dat er naar het oordeel van de directeur sprake is van overmacht.
 - g. Magister is leidend voor deelname aan onderdelen uit het PTA. Dit betreft ook het moment dat een toets ingehaald moet worden.
2. De maatregelen bedoeld in het eerste lid, die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
- a. het toekennen van het cijfer 1,0 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen
 - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer zittingen van het schoolexamen of het centraal examen
 - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen
 - e. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens
 - f. Wanneer een kandidaat onrechtmatig afwezig is bij een inhaaltoets volgens artikel 5 lid 1g kan de examencommissie mogelijk besluiten tot het geven van het cijfer 1,0.
3. Alvorens kan de examencommissie mogelijk besluiten tot het een beslissing ingevolge het tweede lid wordt genomen, hoort de directeur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.
De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is, alsmede gearhiveerd in het leerlingdossier.
Wanneer de kandidaat als maatregel het cijfer 1.0 voor een toets SE of CE, uitsluiting deelname toetsen SE of CE, het ongeldig verklaren van een of meer toetsen of delen van toetsen SE of CE of anderszins krijgt opgelegd wordt dit via het internetschooldossier gemeld bij de inspectie.

4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie klacht, bezwaar en beroep. Van de commissie van beroep mag de directeur geen deel uitmaken.
5. In overeenstemming met artikel 30a van de wet wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de Inspectie.

III. INHOUD VAN HET EINDEXAMEN

6. Examenprogramma

1. De Minister stelt, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en andere programmaonderdelen die onderdeel zijn van het eindexamen, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
 - a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak
 - b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt, en
 - c. het aantal en de tijdsduur van de toetsen van het centraal examenTevens kunnen in een examenprogramma zijn opgenomen voorschriften betreffende de aard, de omvang, het aantal, de beoordeling en de weging van de onderdelen van het schoolexamen.
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.

7. Keuze van eindexamenvakken

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van het bepaalde in dit hoofdstuk, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden.
2. Het bevoegd gezag kan toestaan aan kandidaten die het daartoe in staat acht een eindexamen af te leggen, dat meer dan het minimaal voorgeschreven aantal vakken omvat.
3. Voor 1 november van het examenjaar bepalen de leerlingen in welke vakken zij examen wensen af te leggen.
4. Voor degenen die niet als leerling zijn ingeschreven geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen tot het examen in die vakken toelaat.

8. Eindexamenvakken Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta

1. Het eindexamen **vwo** en **havo** omvat:
 - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b (vwo) en 26c (havo), eerste lid, van het inrichtingsbesluit W.V.O.
 - b. de vakken van het profieldeel van een van de profielen, genoemd in artikel 26b (vwo), derde tot en met zesde lid, én artikel 26c (havo), tweede tot en met vijfde lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O., waaronder tevens begrepen een profielwerkstuk
 - c. vakken en andere programma-onderdelen van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b (vwo), zevende lid, én artikel 26c (havo), zesde lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O., die samen overeenkomen met een normatieve studielast van ten minste 440 uren, respectievelijk 320 uren zoals geldend voor de scholen voor vwo met dien verstande dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken en andere programma-onderdelen onderdeel zijn van het eindexamen uitsluitend voor zover onze minister daarvoor goedkeuring heeft verleend
 - d. Indien voor de vwo-kandidaat het profieldeel een normatieve studielast heeft van meer dan 1840 uren, wordt het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde getal van 440 uren met het meerdere verlaagd.
 - e. Voor de havo-kandidaat geldt dat indien het profieldeel een normatieve studielast heeft van meer dan 1160 uren, het in het eerste lid, onderdeel c genoemde getal van 320 uren met het meerdere zal worden verlaagd.
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vwo en havo bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken van het gemeenschappelijk deel voor welke hij werd vrijgesteld van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste tot en met derde lid, of vijfde lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O., met dien verstande dat voor het vwo het eerste tot en met het derde lid, alsmede het vijfde lid van toepassing zijn en voor het havo het eerste , vierde en vijfde.

3. Het eindexamen **vmbo** in de theoretische leerweg:

Binnen het kader van artikel 10 van het Inrichtingsbesluit W.V.O. en artikel 22 van het Eindexamenbesluit heeft de Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta voor het volgende gekozen:

Vijf gemeenschappelijke vakken die alle leerlingen, ongeacht het profiel, moeten volgen:

- Nederlands
- Engels
- kunstvakken 1
- maatschappijleer 1
- lichamelijke opvoeding

Voor het Theda Mansholt College gelden specifiek:

- IT-route klas 3
- BSV (burgerschapsvorming)

Profielvakken: waaronder tevens begrepen het profielwerkstuk

Techniek	●	wiskunde
	●	nask 1 (natuurkunde)
Zorg en welzijn	●	biologie

- een keuze uit: wiskunde .aardrijkskunde of geschiedenis
- Economie
 - economie
 - een keuze uit: wiskunde of een tweede moderne vreemde taal
- Landbouw
 - wiskunde
 - een keuze uit: biologie of nask 1 (natuurkunde)/nask 2 (scheikunde)

Van de keuzevakken in het vrije deel worden tenminste twee algemene vakken gekozen. Daarnaast kan gekozen worden voor: LO2 en kunstvakken aan het Theda Mansholt College.

Loopbaanoriëntatie (LOB) kent een verplichte beroepenvoorlichting.

Leerlingen die geen wiskunde als examenvak hebben wordt het vak rekenen afgesloten met een schoolexamen.

4. Het eindexamen in de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg.

Binnen het kader van artikel 10 van het Inrichtingsbesluit W.V.O. en artikel 22 van het Eindexamenbesluit heeft de Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta voor het volgende gekozen:

Zes gemeenschappelijke vakken die alle leerlingen, ongeacht het profiel, moeten volgen:

- Nederlands
- Engels
- kunstvakken 1
- maatschappijleer 1
- lichamelijke opvoeding
- BSV

De basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte programma's, profielen + vakken:

- Zorg en Welzijn
 - Zorg en welzijn
- Techniek
 - BWI en PIE
- Economie
 - Economie en ondernemen

Profielvakken:

- Techniek
 - wiskunde
 - Nask 1 (natuurkunde)
- Zorg en welzijn
 - biologie
 - een keuze uit: wiskunde of aardrijkskunde
- Economie
 - economie

- een keuze uit: wiskunde of alleen voor kaderberoepsgerichte leerweg: een tweede moderne vreemde taal (Duits)

Van de keuzevakken in het vrije deel worden tenminste twee algemene vakken gekozen.

Loopbaanoriëntatie (LOB) kent een verplichte beroepenvoorlichting.

IV. REGELING VAN HET EINDEEXAMEN

9. Algemene bepalingen schoolexamen

1. Namens het bevoegd gezag bepaalt de directeur het tijdstip waarop het schoolexamen begint. De vakken met een schoolexamen en een centraal examen worden tenminste 10 kalenderdagen voor de aanvang van het centraal examen afgesloten.
2. Als de kandidaat, ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, het schoolexamen voor één of meer vakken niet op tijd heeft afgerond, wordt hij in de gelegenheid gesteld dat vak, c.q. die vakken af te sluiten vóór het centraalexamen in dat vak, doch na de aanvang van het eerste tijdvak. De directeur heeft de mogelijkheid een kandidaat die zonder geldige reden niet verschijnt, of niets inlevert, voor een toets van het schoolexamen het cijfer "1,0" toe te kennen. Zo kan het schoolexamencijfer worden vastgesteld en het schoolexamen worden afgerond.

In afwijking van het eerste lid geldt voor het vmbo-TL dat het schoolexamen voor de vakken waarin geen centraal examen wordt afgelegd en, voor zover van toepassing, het profielwerkstuk uiterlijk moeten zijn afgesloten op een datum gelegen drie dagen voor aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.

In afwijking van het eerste lid geldt voor het vmbo B/K dat het schoolexamen van de praktijkvakken wordt afgesloten uiterlijk 10 kalenderdagen voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal praktisch examen (CSPE).

Bij gebruikmaking van de afwijkingsbevoegdheid dienen de behaalde resultaten zo spoedig mogelijk naar de Inspectie of aan Onze Minister (art. 103b wet examengegevens) te worden gezonden.

3. Het schoolprogramma wordt ingesteld overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het Programma van Toetsing en Afsluiting is aangegeven, met dien verstande dat afwijkingen van de genoemde data of perioden, als die noodzakelijk zouden zijn, worden voorbehouden. Van zodanige afwijkingen stelt de directeur of een door hem daartoe aangewezen functionaris de kandidaten zo spoedig mogelijk in kennis.
4. Het schoolexamen kan zowel door middel van tentamens als repetities, schriftelijke overhoringen, practica, presentaties en eventuele mondelinge overhoringen worden afgenomen, mits deze tijdig (conform het leerlingenstatuut) aan de kandidaten worden meegedeeld.
Voor de "inrichting" van het schoolexamen wordt verwezen naar hetgeen hieromtrent nader is geregeld in het Programma van Toetsing en Afsluiting.
5. Schriftelijk werk dat onderdeel is van het schoolexamen wordt de kandidaten na correctie ter inzage gegeven. Dit werk blijft tot 1 januari van het volgend schooljaar of in het geval van het eindexamenjaar tot 1 januari volgend op het centraal examen op school bewaard ter inzage voor belanghebbenden.
6. Na afloop van de bewaartermijn vervalt het werk aan het bevoegd gezag. Binnen 30 dagen na afloop van de bewaartermijn kan de directeur besluiten dat het profielwerkstuk, dan

wel het profielwerkstuk, aan de kandidaat meegegeven kan worden, indien de kandidaat daarom verzoekt.

10. Beoordeling schoolexamen

1. Van iedere beoordeling die bij het bepalen van het eindoordeel over een kandidaat meetelt, stelt de leraar de kandidaat zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen tien werkdagen na de toetsdag, in kennis door hem het resultaat, uitgedrukt in een cijfer, mee te delen.
2. De examinerator levert de eindcijfers van het schoolexamen en andere door de directeur gewenste gegevens betreffende het schoolexamen ten minste tien kalenderdagen het begin van het centraal examen bij de directeur in.
3. Voor de aanvang van het centraal examen maakt de directeur aan de kandidaat bekend, voor zo ver van toepassing:
 - welke cijfers hij behaald heeft voor het schoolexamen;
 - de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
 - de beoordeling van het profielwerkstuk.

11. Becijfering schoolexamen

1. Het cijfer voor het schoolexamen per vak wordt bepaald aan de hand van hetgeen hieromtrent in het Programma van Toetsing en Afsluiting is geregeld.
2. Geen der cijfers die meetellen voor het bepalen van het eindresultaat van het schoolexamen wordt afgerond. Cijfers moeten gegeven worden uit de schaal van 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
3. De examinerator drukt zijn eindoordeel over kennis, inzicht en vaardigheid van een kandidaat in elk vak uit in een cijfer voor het schoolexamen. Daarbij gebruikt hij een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 met de daar tussen liggende cijfers met 1 decimaal. In deze schaal van cijfers komt aan de gehele cijfers 1 tot en met 10 de volgende betekenis toe:

1 = zeer slecht	6 = voldoende
2 = slecht	7 = ruim voldoende
3 = zeer onvoldoende	8 = goed
4 = onvoldoende	9 = zeer goed
5 = bijna voldoende	10 = uitmuntend
4. Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de beoordelingen die voor de onderdelen van het schoolexamen aan de kandidaat zijn gegeven.
5. Indien een kandidaat in een vak door twee of meer leraren is geëxamineerd, bepalen deze leraren in onderling overleg het cijfer voor de toets. Komen zij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordelingen door ieder van hen.

6. Indien een gemiddelde, als bedoeld in het vierde en vijfde lid, een cijfer met twee of meer decimalen is, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal, met dien verstande dat deze decimaal met 1 wordt verhoogd indien de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is.

Het vak lichamelijke oefening uit het gemeenschappelijke deel van elk profiel van havo en vwo wordt beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende deelvakken, zoals blijkend uit het examendossier.

Dit vak moet uiterlijk tien kalenderdagen voor het begin van het centraal examen zijn afgesloten. De eerste, tweede en derde volzin zijn van overeenkomstige toepassing op het vak lichamelijke oefening uit het gemeenschappelijk deel van elke leerweg in het vmbo en is eveneens van toepassing voor de kunstvakken in het vmbo.

7. Het profielwerkstuk bij havo en vwo wordt beoordeeld met een cijfer. De beoordeling maakt deel uit van het combinatiecijfer.
8. Voor de beoordeling van het profielwerkstuk en praktische opdrachten bij het vmbo gelden tevens de volgende aanvullende beoordelingsregels:
- a. Het werk wordt aan de hand van een rubric beoordeeld
 - b. Bij het te laat inleveren van schoolexamenonderdelen met een deadline en deze wordt overschreden dan wordt er gehandeld volgens de volgende procedure:
 1. De examinerator maakt altijd melding van genoemd gegeven bij de directeur (voorzitter examencommissie).
 2. De kandidaat ontvangt zo mogelijk mondeling, maar in ieder geval schriftelijk, bericht van het feit dat hij in gebreke is gebleven. Dit bericht bevat ook de nu te volgen procedure.
 3. De examenkandidaat krijgt 5 werkdagen om alsnog aan de opdracht te voldoen.
 4. Mocht de kandidaat daar niet aan voldoen, wordt hem de toegang tot de lessen ontzegd tot het moment dat het werk alsnog moet worden ingeleverd. De duur van deze periode wordt door de schoolleider vastgesteld.
 5. In deze periode werkt de kandidaat van 8.15 uur tot 16.00 uur op school aan de betrokken opdrachten.
 6. De kandidaat is verplicht aan toetsen deel te nemen gedurende deze periode.
 7. Indien de opdracht nog steeds niet naar behoren is ingeleverd, besluit de directeur (voorzitter vaststellingscommissie (school) examens) een maatregel te nemen, zoals genoemd in artikel 6, lid 2. Indien de kandidaat minderjarig is, stelt de schoolleider zijn ouders, voogden of verzorgers, schriftelijk in kennis van dit besluit.
9. De bepalingen ten aanzien van "herkansingen toetsen schoolexamen" vwo, havo, vmbo en het "herexamen schoolexamen" vwo, havo, vmbo zijn niet van toepassing op de onder 7 en 8 genoemde gevallen.
10. Het combinatiecijfer voor havo en vwo is het gemiddelde van de cijfers van de onderdelen maatschappijleer, CKV én het profielwerkstuk. De school kan bepalen om in individuele gevallen of geldend voor alle leerlingen, binnen de kaders van het Eindexamenbesluit, andere vakken ook deel te laten uitmaken van het

combinatiecijfer. Het cijfer is het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Geen enkel onderdeel mag lager dan het cijfer 4 scoren.

11. De praktische opdrachten van de beroepsgerichte vakken vmbo B/K zijn een activiteit die een leerling conform de eisen en richtlijnen van het beroepsgerichte vak zo zelfstandig mogelijk uitvoert. Zowel het proces als het product worden beoordeeld. De beoordeling wordt uitgedrukt in een cijfer.

12. Regels schoolexamen

1. Het schoolexamen in de eindexamenvakken wordt ingesteld overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het Programma van Toetsing en Afsluiting van deze regeling is aangegeven.
2. Kandidaten die om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, of een door hem daartoe aangewezen functionaris, een toets (of praktische opdracht, c.q. een handelingsdeel) niet hebben kunnen afleggen en daarvan voorafgaande aan de toets telefonisch melding hebben gemaakt, worden geacht dit werk in te halen, zo spoedig mogelijk nadat zij de lessen weer zijn gaan bijwonen (voor havo/vwo: vóór de eerstvolgende toetsweek).
3. Voor havo en vwo geldt: deze toets moet worden ingehaald in de herkansingsperiode en komt in de plaats van een herkansing.
4. Kandidaten voor havo en vwo die bij presentaties, practica en of mondelinge tentamens minimaal twee dagen vooraf de voornoemde verplichtingen bij de vakdocent hebben aangegeven dat er problemen zijn bij het afleggen van deze onderdelen, kunnen door de examencommissie een inhaalmoment aangeboden krijgen. De beslissing hieromtrent neemt de examencommissie, na overleg met de vakdocent.
5. Kandidaten die hieraan niet hebben voldaan, moeten binnen één week nadat zonder melding aan een voornoemde verplichting niet is voldaan een verzoek tot inhalen indienen bij de examencommissie. De examencommissie bepaalt in dat geval het verdere verloop.
6. Indien niet vooraf melding is gemaakt van afwezigheid bij een toets, wordt dit gemeld bij de examencommissie als vermeende onregelmatigheid.
7. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, of een door hem daartoe aangewezen functionaris, lange tijd afwezig is en daardoor niet aan toetsen zal kunnen deelnemen, zal de directeur voor hem in overleg met de examinatoren, zo mogelijk een regeling ontwerpen.
8. Bij verzuim van toetsen wegens ziekte of wegens een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, dient de kandidaat of de ouder/verzorger van de kandidaat, zodra de reden van verhindering bekend is de directeur te waarschuwen en zal er zo mogelijk een verklaring van een arts moeten worden overgelegd.
9. Een kandidaat die bij een toets te laat komt, mag uiterlijk tot 30 minuten na het tijdstip van aanvang tot het lokaal worden toegelaten.

Afwezig bij een schoolexamentoets

-Indien de afwezigheid van te voren bekend is, dan dient direct contact opgenomen te worden met de absentieregistratie van de school.

-Indien de afwezigheid niet was te voorzien, dan dient de afwezigheid vóór aanvang van de schoolexamentoets gemeld te zijn; in dit geval moet de kandidaat zodra hij/zij weer naar school gaat zich melden bij de absentieregistratie. Onder overlegging van een schriftelijke bevestiging (geschreven door de ouder(s)/verzorger(s) of door de meerderjarige kandidaat zelf) van de afwezigheid. In deze schriftelijke bevestiging staat de reden van afwezigheid gemeld, de periode van afwezigheid en de gemiste schoolexamentoets(en). Als de kandidaat deze schriftelijke bevestiging niet bij zich heeft, krijgt de kandidaat alsnog de gelegenheid uiterlijk de volgende schooldag de bedoelde schriftelijke bevestiging in te leveren bij de absentieregistratie.

10. Indien bij de kandidaat gegronde twijfel heerst met betrekking tot de uitslag van enig onderdeel van het schoolexamen en het verloop van dit onderdeel, is beroep mogelijk bij de directeur. Deze doet naar rede, recht en billijkheid uitspraak, na in ieder geval de kandidaat en de examinator gehoord te hebben.

Dit beroep dient binnen 3 werkdagen na het bekendmaken van de uitslag van het bewuste onderdeel van het schoolexamen schriftelijk aan de directeur kenbaar te worden gemaakt.

De kandidaat kan tegen de beslissing van de directeur in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school ingestelde commissie klacht, bezwaar en beroep.

11. Bij een geldige reden tot afwezigheid dient de gemiste schoolexamentoets te worden ingehaald op een door de school te bepalen tijdstip.
12. Indien bij een schoolexamentoets de kandidaat de opgaven heeft ontvangen, dan wordt deze schoolexamentoets als gemaakt beschouwd.

13A. Herkansing toetsen schoolexamen havo en vwo

1. De kandidaat die eindexamen aflegt heeft, met inachtneming van het tweede lid, recht om opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan toetsen van het schoolexamen die worden beoordeeld door middel van een cijfer.
2. Een toets kan worden herkanst volgens de door het bevoegd gezag vastgestelde "Herkansingsregeling". Het tijdstip wordt in het herkansingsrooster vastgelegd.
3. Een herkansing dient door een kandidaat schriftelijk te worden aangevraagd bij de directeur dan wel bij een door hem aangewezen functionaris van de school en binnen een door de directeur bepaalde periode.
4. In het PTA, c.q. de Herkansingsregeling is aangegeven hoeveel en welke toetsen voor een herkansing in aanmerking komen, alsmede de regeling ten aanzien van mondelinge toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen.

In dit document zijn de herkansingsregeling vmbo, havo, vwo als bijlage 3 toegevoegd.

5. Het totaal aantal herkansingstoetsen waaraan in een schooljaar deelgenomen mag worden is maximaal vier en voor de examenklassen maximaal drie. Elke periode kent één herkansingsmoment.
6. Als een kandidaat absent is bij een reguliere toets in de toetsweek, kan deze toets alleen worden ingehaald ten koste van een herkansing. Als een kandidaat meer toetsen mist dan hij herkansingen heeft, dan kan, indien de absentie voortkomt uit overmacht, een inhaalplan worden opgesteld in overleg met de teamleider.

Het hoogste van de cijfers, behaald bij de herkansing en bij de eerder afgelegde toets van het schoolexamen, geldt als definitief cijfer voor die toets.

Er is geen mogelijkheid tot het inhalen van een herkansingstoets.

13 B Herkansing toetsen schoolexamen vmbo

1. De kandidaat die eindexamen aflegt heeft, met inachtneming van het tweede lid, recht om opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan toetsen van het schoolexamen die worden beoordeeld door middel van een cijfer.
2. Een toets kan worden herkanst volgens de door het bevoegd gezag vastgestelde "Herkansingsregeling". Het tijdstip wordt in het herkansingsrooster vastgelegd.
3. Een herkansing dient door een kandidaat schriftelijk te worden aangevraagd bij de directeur dan wel bij een door hem aangewezen functionaris van de school en binnen een door de directeur bepaalde periode.
4. In het PTA, c.q. de Herkansingsregeling is aangegeven hoeveel en welke toetsen voor een herkansing in aanmerking komen, alsmede de regeling ten aanzien van mondelinge toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen.
5. Het totaal aantal herkansingstoetsen waaraan in een examenjaar (klas 3 en 4) deelgenomen mag worden is maximaal drie.
6. Als een kandidaat absent is bij een reguliere toets in de toetsweek (indien van toepassing), kan deze toets alleen worden ingehaald ten koste van een herkansing. Als een kandidaat meer toetsen mist dan hij herkansingen heeft, dan kan, indien de absentie voortkomt uit overmacht, een inhaalplan worden opgesteld in overleg met de directeur.

Het hoogste van de cijfers, behaald bij de herkansing en bij de eerder afgelegde toets van het schoolexamen, geldt als definitief cijfer voor die toets.

Er is geen mogelijkheid tot het inhalen van een herkansingstoets.

14. Herexamen schoolexamen vmbo maatschappijleer 1

1. De kandidaat kan voor het vak maatschappijleer 1, waarin alleen een schoolexamen wordt afgelegd, dat schoolexamen opnieuw afleggen in de vorm van één herexamen.
2. Een herexamen voor het schoolexamen dient schriftelijk door de kandidaat te worden aangevraagd bij de directeur dan wel bij een door hem aangewezen functionaris, zoals bekendgemaakt in het Programma van Toetsing en Afsluiting, en wel uiterlijk vijf werkdagen na afloop van het schoolexamen.
3. De directeur bepaalt de datum/data, tijdstip en tijdsduur van de toets van het herexamen.

15. Procedure inhaaltoetsen VMBO

Theda Mansholt College

Op de dinsdagmiddag vinden er inhaaltoetsen plaats.

De procedure is als volgt:

- Leerling krijgt via Magister een uitnodiging om een toets in te halen;
- Iedere vrijdag worden de inhaaltoetsen via Magister bekendgemaakt;
- Leerling is verplicht om de toets in te halen;
- Indien de leerling de gehele dag ziek is, treedt artikel 12 van het examenreglement in werking → er moet dan een afmelding binnen Magister bekend zijn;
- Indien een leerling onverwacht ziek wordt, dan meldt de leerling zich in de meldkamer. De medewerkers beoordelen de klachten. Bij twijfel wordt de leerling verzocht contact op te nemen met de teamleider of coördinator. In het geval dat de teamleider of coördinator niet aanwezig is, meldt de leerling wederom in de meldkamer. Er wordt dan gekeken, in samenspraak met de ouders, of een leerling dan wel of niet naar huis mag.
- Indien een leerling tijdens een inhaaltoets onrechtmatig afwezig is, kan de examencommissie het cijfer 1.0 toekennen. Via een brief worden de ouders en leerling hiervan in kennis gesteld. (zie artikel 5 lid 2 f). In de brief is aangegeven dat alsnog verzocht kan worden om de onregelmatigheid conform artikel 5 lid 3 te behandelen.

Rutger Kopland School

- Leerling krijgt via de examinerator een formulier uitgesteld schoolexamen.
- Leerling ontvangt na akkoord een uitnodiging om een toets in te halen;
- Leerling is verplicht om de toets in te halen;
- Indien de leerling de gehele dag ziek is, treedt artikel 12 van het examenreglement in werking → er moet dan een afmelding binnen Magister bekend zijn;
- Indien de leerling de gehele dag ziek is, treedt artikel 12 van het examenreglement in werking → er moet dan een afmelding binnen Magister bekend zijn;
- Indien een leerling onverwacht ziek wordt, dan meldt de leerling zich bij de teamleider of coördinator. Deze beoordeelt de klacht. In het geval dat de teamleider of coördinator niet aanwezig is, meldt de leerling zich bij de conciërge. Er wordt dan gekeken, in samenspraak met de ouders, of een leerling dan wel of niet naar huis mag.
- Indien een leerling tijdens een inhaaltoets onrechtmatig afwezig is, kan de examencommissie het cijfer 1.0 toekennen. Via een brief worden de ouders en leerling hiervan in kennis gesteld.

(zie artikel 5 lid 2 f). In de brief is aangegeven dat alsnog verzocht kan worden om de onregelmatigheid conform artikel 5 lid 3 te behandelen.

16. Ontheffingen en vrijstellingen

1. Indien een leerling op grond van lichamelijke belemmeringen niet in staat kan worden geacht het vak lichamelijke opvoeding genoegzaam af te sluiten, kan hem door het bevoegd gezag van de school ontheffing worden verleend. Hiervan wordt melding gedaan aan de inspectie
2. Het bevoegd gezag kan een leerling op het vwo ontheffing verlenen voor het volgen van onderwijs in de tweede moderne vreemde taal in de volgende gevallen:
 - de leerling heeft een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taal;
 - de leerling heeft een andere moedertaal dan de Nederlandse taal;
 - de leerling volgt onderwijs in het profiel Natuur en Techniek of het profiel Natuur en Gezondheid en het onderwijs in de taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding.De leerling die ontheffing heeft gekregen voor het volgen van een tweede moderne vreemde taal, kiest een ander vak uit het vrije deel van tenminste 440 slu.
3. De wetgever heeft onderstaande vrijstelling bepaald:
 - als er sprake is van doorstroom van havo naar vwo, dan geldt een vrijstelling voor de vakken CKV en maatschappijleer uit het gemeenschappelijk deel;

Vanwege de verplichting tot een in onderwijstijd verzorgd onderwijsprogramma van 1000 respectievelijk 700 uur in het voorexamenjaar en het examenjaar, verricht de leerling extra inspanningen bij het resterende programma of bij toegevoegde programma-onderdelen.

Het verkrijgen van een vrijstelling laat onverlet dat de kandidaat de vakken waarvoor een vrijstelling is verleend, opnieuw kan volgen en alle toetsen maken, waarbij hij uiterlijk een week voor aanvang van het Centraal Examen kan kiezen of het “meegenomen” of het “nieuwe” schoolexamencijfer zal worden meegeteld.

17. Gedoubleerde en afgewezen leerlingen

1. Gedoubleerde en afgewezen leerlingen maken automatisch deel uit van een volgend cohort, waarvoor een ander Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) kan gelden.
2. Een leerling die niet bevorderd wordt in de bovenbouw vmbo/havo/vwo, moet in principe alle examenonderdelen van het betreffende leerjaar overdoen. De behaalde resultaten van het tweede leerjaar tellen.
3. Een kandidaat die voor het examen is afgewezen, wordt beschouwd als een leerling die doubleert. In overleg met de directeur wordt bepaald welke onderdelen van het schoolexamen moeten worden overgedaan (zie bijlage 4: Vrijstellingen vmbo, havo en vwo). Alle onderdelen van vakken van het schoolexamen, die in het examenjaar met een CE worden afgesloten, moeten worden overgedaan, ongeacht het behaalde resultaat.
De resultaten van de onderdelen die in het tweede examenjaar worden behaald zijn bepalend voor dat deel van het uiteindelijke resultaat van het schoolexamen.

18. Onvoorziene gevallen schoolexamen

In gevallen, waarin dit reglement niet voorziet, beslist de directeur na overleg met de examinatoren.

19. Examendossier

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, zoals in het volgende lid is bepaald.
2. In het examendossier worden in ieder geval opgenomen:
 - het Programma van Toetsing en Afsluiting;
 - een lijst met behaalde cijfers voor de toetsen;
 - de formulieren voor praktische opdrachten en het profielwerkstuk en handelingsdelen.
3. Het examendossier wordt beheerd door de directeur dan wel door de door hem aangewezen functionarissen.
4. Nadere aanwijzingen en regelgevingen kunnen in het Programma van Toetsing en Afsluiting zijn opgenomen.

V. CENTRAAL EXAMEN

20. Tijdvakken centraal examen

Het centraal examen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak. Het examen in het derde tijdvak is ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens.

21. Opgave kandidaten centraal examen

1. De directeur deelt jaarlijks voor 1 november aan de Minister mede hoeveel kandidaten in elk vak aan het centraal examen in het eerste tijdvak zullen deelnemen.
2. De directeur zendt jaarlijks ten minste tien kalenderdagen voor de aanvang van de centrale examens in het eerste en tweede tijdvak aan de inspectie een lijst waarop voor iedere kandidaat vermeld staat in welke vakken hij centraal examen zal afleggen en waarop is aangegeven welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen heeft behaald.
3. Onmiddellijk na afloop van het eerste onderscheidenlijk het tweede tijdvak zendt de directeur aan de Minister een lijst waarop voor ieder vak is aangegeven welke kandidaten aan het centraal examen in dat vak zullen deelnemen in het derde tijdvak.
4. Indien voor een vak meerdere examenprogramma's zijn vastgesteld, kan een kandidaat per tijdvak slechts volgens één programma centraal examen in dat vak afleggen.

22. Regels omtrent het centraal examen

1. De directeur wijst ten behoeve van het CE, CSPE één of meer gecommiteerden aan. De aanwijzing geldt tot de afloop van het tweede tijdvak. Voor het CE en CSPE van de beroepsgerichte afdelingen wijst de directeur van elk centraal examen en van elk beroepsgericht programma een tweede examiner aan.
2. De Minister zorgt er voor dat de opgaven, de beoordelingsnormen en de voor het centraal examen geldende regels tijdig worden verzonden aan de directeur van de school.
3. De directeur zorgt er voor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd. De directeur handelt volgens het door het bevoegd gezag vastgestelde Protocol Geheimhouding.
4. De kandidaten maken het werk onder toezicht van de directeur en toezichthouders, met dien verstande dat de directeur ervoor zorg draagt, dat steeds per 25 kandidaten tenminste één toezichthouder aanwezig is en in elk lokaal waar het werk wordt gemaakt ten minste twee van hen aanwezig zijn.
5. Zij die bij het examen toezicht hebben gehouden, maken over het verloop een proces-verbaal op.

6. Nadat bij de aanvang van het examen in enig vak één van degenen die toezicht houden, de zich op de sealbags bevindende en daarvoor aangewezen gegevens heeft opgelezen en in orde bevonden, opent hij de enveloppe in tegenwoordigheid van de kandidaten.

Indien niet alle kandidaten bij het examen in één lokaal kunnen worden geplaatst, geschiedt het openen in één der voor dit examen bestemde lokalen.

7. Kandidaten die deelnemen aan het centraal examen van de afdeling vmbo B/K maken een digitaal centraal examen.
8. Onmiddellijk nadat de sealbags geopend zijn worden de opgaven rondgedeeld.
9. De examenopgaven blijven buiten de examenzalen geheim tot de afloop van de examenzitting.
10. Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur na het tijdstip van opening van de zitting tot het examenlokaal worden toegelaten.
Hij/zij levert het werk in op het tijdstip dat voor de andere kandidaten geldt.
11. Het werk wordt gemaakt op papier, gewaarmerkt en verstrekt door of vanwege de directeur, tenzij door de commissie belast met de vaststelling van de opgaven ander papier is verstrekt.
12. De kandidaat plaatst aan de rechterbovenkant van het papier zijn/haar examenummer en naam, tenzij een andere plaats is aangegeven.
13. Omtrent de opgaven worden geen mededelingen of inlichtingen van welke aard of door wie ook aan de kandidaten verstrekt.
14. Het gebruik van boeken, logaritmetafels, tabellen en andere hulpmiddelen is de kandidaat verboden met uitzondering van die waarvan het gebruik door de commissie, belast met de vaststelling van de opgaven, is toegestaan. Deze boeken, logaritmetafels, tabellen en andere hulpmiddelen zijn in het examenlokaal aanwezig en worden door de directeur of een door hem aangewezen leraar onderzocht. Het is de kandidaat niet geoorloofd boeken, logaritmetafels en tabellen en evenmin andere hulpmiddelen dan door de commissie, bedoeld in het eerste lid, toegestaan, mede te nemen in het examenlokaal (zie bijlage 5 op pag. 49)
15. Kladpapier wordt gewaarmerkt en verstrekt door of vanwege de directeur.
16. Gedurende het examen is het de kandidaat niet geoorloofd zich zonder toestemming van degenen die toezicht houden, uit het examenlokaal te verwijderen.
17. De directeur maakt voor de aanvang van het examen de kandidaten uitdrukkelijk opmerkzaam op de voorschriften vastgelegd in de voorgaande leden van dit artikel en van het bepaalde omtrent het examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

18. De kandidaat levert het examenwerk bij één van de toezichthouders in; aan het einde van de zitting controleert een van de toezichthouders of alle kandidaten hun werk hebben ingeleverd.
19. Eenmaal gemaakt examenwerk kan niet meer ongeldig verklaard worden.
20. Het examenwerk dient met de (bal)pen gemaakt te worden, tenzij de aard van het werk het gebruik van het potlood wenselijk maakt.
21. Het gebruik van correctielak is niet toegestaan.
22. Kandidaten ontvangen van de directeur/examensecretaris een exemplaar van de door de directie vastgestelde "Richtlijnen voor examenkandidaten" voor het Centraal Examen.
23. De door het bevoegd gezag vastgestelde Protocollen en Richtlijnen voor de Centrale Examens zijn onverkort van toepassing.

23. Correctie centraal examen

1. De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator in het desbetreffende vak. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur.
De examinerator past bij zijn beoordeling de normen toe, alsmede de regels voor het bepalen van de score die zijn voorgeschreven door de commissie, bedoeld in artikel 40 en 41 van het eindexamenbesluit.
2. De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid onverwijld aan de betrokken gecommitteerde toekomen.
3. De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid, toe.
4. Bij de beoordeling van het praktisch gedeelte centraal examen vmbo (artikel 2 Wet CvTE) draagt de directeur er zorg voor dat bij het maken van dit onderdeel de examinerator in het desbetreffende vak of programma aanwezig is. De examinerator beoordeelt de prestaties zo spoedig mogelijk en legt zijn bevindingen van de verrichtingen van de kandidaat schriftelijk vast volgens de daartoe door het College voor Toetsen en Examens gegeven richtlijnen. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in een score en zendt deze en voor zover mogelijk het beoordeelde werk aan de directeur.
De beoordeling vindt tevens plaats door een tweede examinerator. De tweede examinerator kan een deskundige zijn of een andere examinerator van de school. Ter beoordeling van het werk overhandigt de directeur de tweede examinerator daartoe een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal, alsmede de regels voor het bepalen van de score.
5. De Minister kan nadere voorschriften geven voor de uitvoering van de voorgaande leden.
6. De Minister kan bepalen, dat in verband met de aard van de opgaven, ter vermijding van overbelasting van de gecommitteerden dan wel ter versnelling van de examenprocedure

wordt afgeweken van de overige leden van dit artikel en van V, 26 (onvoorziene omstandigheden).

24. Beoordeling praktisch gedeelte centraal examen vmbo

1. De directeur draagt er zorg voor dat bij het maken van het praktische gedeelte van een centraal examen van een eindexamen vmbo de examinerator in het desbetreffende vak of programma aanwezig is. De examinerator beoordeelt de prestaties tijdens het maken van de praktijkopgaven en legt zijn bevindingen van de verrichtingen van de kandidaat schriftelijk vast volgens daartoe door het CvTE gegeven richtlijnen.
2. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de in artikel 23 bedoelde beoordelingsnormen toe.
3. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in de score, bedoeld in artikel 23. De examinerator zendt de score en, voor zover mogelijk, het beoordeelde werk aan de conrector.

In de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg wordt het beroepsgerichte programma geëxamineerd in één samenhangende toets: het centraal schriftelijk en praktisch examen. De directeur wijst een tweede examinerator aan die controleert of het examen en de beoordeling daarvan objectief en conform de richtlijnen hebben plaatsgevonden. De examinerator beoordeelt het resultaat van de praktijkopgaven alsmede de verrichtingen van de kandidaat, zoals blijkend uit de in het eerste lid bedoelde schriftelijke vastlegging daarvan.

De directeur overhandigt de tweede examinerator daartoe een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal, alsmede de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid.

25. Vaststelling cijfer centraal examen

1. De examinerator en de gecommiteerde dan wel de tweede examinerator, bedoeld in artikel 42, lid 1, stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.
2. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de in het eerste lid bedoelde score en de door het CvTE vastgestelde regels voor omzetting van scores naar cijfers.

26. Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

1. Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie, bijvoorbeeld als gevolg van fraude, verhindering of ziek of onpasselijk worden tijdens een examenzitting, niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor één of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.

2. De inspectie zorgt ervoor dat nieuwe opgaven vastgesteld worden en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.

27. Onvoorziene omstandigheden centraal examen

Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in één of meer vakken aan één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist de Minister hoe dan moet worden gehandeld.

28. Verhinderung centraal examen

1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien.
2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens zijn eindexamen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich dan zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij het College voor Toetsen en Examens. In dat geval deelt de directeur aan het College voor Toetsen en Examens mede, wanneer zich dat voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 55 (afwijking wijze van examineren), eerste, tweede dan wel derde lid, en waaruit deze toepassing bestaat.
4. Na afloop van het derde tijdvak deelt het College voor Toetsen en Examens het resultaat mede aan de directeur.
5. Indien de kandidaat bij een digitale zitting met wettige reden afwezig was, bepaalt de directie op welk moment het examen wordt ingehaald.
6. Indien de afnamecondities van een examen een adequate beoordeling onmogelijk maken kan de directeur contact opnemen met de onderwijsinspectie. Deze kan dan besluiten dat het werk wordt beschouwd als niet gemaakt en dus niet wordt beoordeeld.
Alle kandidaten die aan deze sessie deelnamen hebben dan recht op een herkansing.

VI. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

29. Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter

de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is gehouden, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

30. Vaststelling uitslag

1. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van het bepaalde in artikel VI 31.
2. De uitslag luidt “geslaagd voor het examen” of “afgewezen voor het examen”.
3. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen uit alle eindcijfers van de vakken waarin de kandidaat examen heeft afgelegd een lijst op, zodanig dat de op deze lijst vermelde vakken een eindexamen vormen als bedoeld in IV 9, dat voldoet aan het bepaalde in VI 30
4. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen één of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.
5. Indien de kandidaat slechts kan slagen bij een bepaalde keuze uit eindcijfers volgens twee programma's in één of meer vakken, betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen die eindcijfers bij de bepaling van de uitslag, die de kandidaat nodig heeft om te kunnen slagen. Indien er meerdere keuzen mogelijk zijn stellen de directeur en de secretaris van het eindexamen de kandidaat een keuze uit eindcijfers voor. De keuze is definitief wanneer de kandidaat niet binnen vier dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden.
6. Indien de kandidaat, doordat voor één of meer vakken het eindcijfer volgens het hoogste programma bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, slechts kan slagen wanneer het eindcijfer van één of meer andere vakken niet bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, stellen de directeur en de secretaris van het eindexamen de kandidaat een keuze uit de eindcijfers voor.
Deze keuze is definitief wanneer de kandidaat niet binnen vier dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden.

31. Uitslag

1. De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd:
 - als alle eindcijfers 6 of hoger zijn;
 - bij één 5 en de overige vakken een 6 of hoger;
 - bij één 4, óf 2x5, óf 1x4 en 1x5 én voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken tenminste een 6 is;
 - als voor alle vakken op het centraal examen (CE) gemiddeld een 5,5 is behaald;
 - als maximaal één 5 is behaald voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde;
 - als voor lichamelijke opvoeding de beoordeling ‘voldoende’ of ‘goed’ is behaald.

De kandidaat die eindexamen vmbo heeft afgelegd, is geslaagd als:

- alle eindcijfers 6 of hoger zijn (met dien verstande dat het eindcijfer van het afdelingsvak of intrasectorale programma in de basisberoepsgerichte en de kaderberoepsgerichte leerweg wordt meegerekend als twee eindcijfers);
- er 1x5 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger, of
- er 1x4 of 2x5 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarvan tenminste één 7 of hoger;
- voor alle vakken op het centraal examen (CE) moet gemiddeld een voldoende (5,5) worden gehaald;
- voor het vak Nederlands tenminste het eindcijfer een 5,0 is;

Voor de leerwerktrajecten basisberoepsgerichte leerweg vmbo geldt dat de kandidaat geslaagd is indien voor zowel het vak Nederlands als voor het beroepsgerichte programma tenminste een 6 is behaald.

2. In aanvulling op het eerste lid geldt tevens als voorwaarde dat de vakken culturele en kunstzinnige vorming, Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB) en lichamelijke opvoeding bij vmbo moeten zijn beoordeeld als "voldoende" of "goed". Voor vmbo-tl geldt tevens dat het profielwerkstuk moet zijn beoordeeld als "voldoende" of "goed".
3. De kandidaat, die eindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarden, genoemd in het eerste en tweede lid, is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herkansing, bedoeld in VI 32.
4. Bij de uitslagbepaling havo én vwo volgens het eerste lid wordt het gemiddelde van de eindcijfers van de volgende drie onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en profielwerkstuk vormen samen het combinatiecijfer. De eindcijfers van alle onderdelen van het combinatiecijfer dienen tenminste het cijfer 4 te hebben.
5. De directeur bepaalt het eindcijfer (lees: combinatiecijfer), bedoeld in het vierde lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
6. Zodra de eindcijfers bekend zijn, en indien mogelijk de uitslag is vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan iedere kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 51 van het Eindexamenbesluit bepaalde (betreft herkansing Centraal Examen). De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51, eerste lid, geen toepassing vindt.

32. Herkansing en voorlopige uitslag

1. De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak deel te nemen aan de herkansing van het centraal examen in één vak dat bij de bepaling van de uitslag is betrokken (artikel 51 Eindexamenbesluit).
Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.

2. Elke kandidaat in de beroepsgerichte leerwegen heeft daarnaast het recht op herkansing van het centraal schriftelijk praktisch examen (CSPE). Voor de AVO-vakken en het CSPE geldt dat voor de herkansing de hoogst score telt.
3. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de directeur op een door de directeur te bepalen dag en tijdstip.
4. Door het vragen van een herkansing wordt de uitslag een voorlopige. De kandidaten die herkansing vragen leveren de cijferlijst, bedoeld in VI 32 lid 1 in bij de directeur.
5. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van VI 33 en aan de kandidaat medegedeeld.

33. Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
 - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen;
 - b. het combinatiecijfer en de cijfers van de afzonderlijke vakken/onderdelen van het combinatiecijfer bij havo en vwo.
 - c. het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk bij havo en vwo.
 - d. het thema van het profielwerkstuk alsmede de beoordeling 'voldoende' of goed bij het vmbo.
 - e. het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk bij havo en vwo, of bij vmbo het thema van het profielwerkstuk alsmede de beoordeling "voldoende" of "goed";
 - f. de beoordeling van de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding indien dat zich voordoet volgens welk programma elk vak is geëxamineerd;
 - g. de eindcijfers voor de examenvakken en
 - h. de uitslag van het eindexamen.
2. De directeur reikt aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken.
3. Indien een kandidaat examen heeft afgelegd in meer vakken dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten. Bij ontstentenis van één der functionarissen tekent volgens het mandateringsbesluit een ander lid van de examencommissie.

34. Certificaten

1. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen vmbo afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor één of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of hoger heeft behaald, een certificaat uit, waarop staat vermeld:
 - a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of hoger heeft behaald, en
 - b. het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met “goed” of “voldoende”.

Een definitief afgewezen kandidaat aan vwo of havo krijgt nooit een certificaat, wel een cijferlijst die hij/zij kan verzilveren.

VII. OVERIGE BEPALINGEN

35. Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een kandidaat met een beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij er sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke beperking, geldt ten aanzien van de aangepaste wijze van examineren dat:
 - a. Er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld;
 - b. De aanpassing kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten;
 - c. Een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan, indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen van genoemde deskundigen;
 - d. het bevoegd gezag kan toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde, tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit. Voor zover wordt afgeweken van de voorschriften wordt deze afwijking medegedeeld aan de inspectie. De afwijking kan voor zover het centraal examen betreft onder andere bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, het gebruik van een woordenboek van en naar de moedertaal en het gebruik van een verklarend handwoordenboek der Nederlandse taal.
3. Van elke andere afwijking op grond van het tweede lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

36. Gegevensverstrekking aan de Minister

Zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen twee weken na de vaststelling van de uitslag stuurt het bevoegd gezag aan Onze Minister en aan de Inspectie een lijst waarop voor alle kandidaten zijn vermeld:

- a. de vakken waarin examen is afgelegd;
- b. de cijfers van het schoolexamen;
- c. de cijfers van het centraal examen;
- d. de eindcijfers;
- e. de uitslag van het eindexamen of het deeleindexamen.

37. Bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen der kandidaten en de lijsten bedoeld in VII 35 worden gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag op school bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden.

2. Een door de directeur en de secretaris van het eindexamen ondertekend exemplaar van de lijst, bedoeld in VII 35 wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.
3. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.
4. Een kandidaat die voor een vak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens centraal examen aflegt met geheime opgaven, kan omtrent zijn werk gedurende genoemde periode van zes maanden inlichtingen inwinnen bij het College voor Toetsen en Examens.
5. Het bevoegd gezag heeft het Protocol Bewaren vastgesteld.

38. Spreiding examen dagschool

Het bevoegd gezag van een dagschool kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van kandidaten die in het laatste leerjaar langdurig ziek zijn en ten aanzien van kandidaten die lange tijd niet in staat zijn geweest onderwijs in het laatste leerjaar te volgen het eindexamen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen.

39. Wijziging en aanvulling

Het examenreglement kan met in achtneming van de bepalingen van het eindexamenbesluit door het bevoegd gezag worden gewijzigd en aangevuld.

40. Slotbepaling

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de directeur.

41. Inwerkingtreding

Dit examenreglement treedt in werking met ingang van 1 augustus 2021 en vervangt alle voorgaande examenreglementen.

VIII. Bijlagen

Bijlage 1 Mandateringsbesluiten

Betreft Mandatering voorzitterschap van de vaststellingscommissie (school)examens

Hierbij verklaart de algemeen directeur en de teamleiders van het Rudolph Pabus Cleveringa Lyceum, Theda Mansholt College en de Rutger Kopland School namens het bevoegd gezag van de Stichting Voortgezet Onderwijs Eemdelta, het voorzitterschap van de vaststellingscommissie (school) examens, indien de omstandigheden binnen de organisatie daartoe aanleiding geven, op tijdelijke basis, in de vorm van het plaatsvervangend voorzitterschap, aan elkaar te mandateren.

A. Mulder, algemeen directeur.

Teamleiders vmbo: A. Visser, B. Stegeman en I. Klaveringa

Teamleiders havo/vwo: P. Kamminga en A. Stoepker

Bijlage 2 Reglement inzake Beroep voor de Examens. (Commissie klacht en beroep):

Artikel 1 Algemene Bepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

Het bestuur	Het bevoegd gezag van de Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta
Eindexamenbesluit	Het Eindexamenbesluit van de school zoals vermeld in het Examenreglement
Voorzitter	De voorzitter van de Commissie klacht, bezwaar en beroep
Kandidaat	Een leerling die tegen een beslissing in beroep komt bij de Commissie klacht, bezwaar en beroep op grond van dit reglement.
Directeur	De directeur van een school en voorzitter van de examencommissie
Examencommissie	De examencommissie van de school
Commissie	De Commissie klacht, bezwaar en beroep
Examinator	De docent die de kandidaat het examen afneemt
Teamleider	Medewerker die verantwoordelijk is voor een bepaalde afdeling binnen de school

Vaststellingscommissie (school)examens commissie belast met het vaststellen van de (school)examens

Het reglement inzake Beroep voor de examens De Commissie van beroep is bereikbaar via Postbus 173, 9930 AD Delfzijl

Artikel 2 Bevoegdheid

1. De Commissie is bevoegd kennis te nemen van een ingesteld beroep dat zich richt tegen een beslissing van de voorzitter van de examencommissie, een beslissing van de examencommissie dan wel, bij het ontbreken van een examencommissie, een beslissing van de directeur en de betrokken examinator(en) betreffende:
Het zich onttrekken aan het schoolexamen / de schoolbeoordeling; Enige onregelmatigheid ten aanzien van enig deel van het eindexamen.
2. Indien de Commissie zich ambtshalve onbevoegd verklaart, stelt zij de kandidaat hiervan onverwijld schriftelijk op de hoogte.

Artikel 3 Samenstelling Commissie

1. De Commissie bestaat uit drie leden, twee plaatsvervangende leden.
2. Samenstelling commissie: jurist en tevens voorzitter, mw. A. Tilma en twee leden, mw. M. Zuiderveen – van der Ouw en dhr. A. Kampinga. Plaatsvervangende leden: vacant.
3. De leden en de plaatsvervangende leden worden benoemd door het bevoegd gezag van de

Stichting Voortgezet Onderwijs Eemsdelta te Delfzijl.

4. Niet tot lid van de Commissie kunnen worden aangewezen de leden van de examencommissie dan wel de directeur en de examinatoren.
5. De leden van de Commissie treden na drie jaar af en zijn terstond herbenoembaar.

Artikel 4. Wraking en verschoning

1. De leden van de Commissie kunnen worden gewraakt:
 - a. Indien ze aan de kandidaat dan wel aan degene(n) tegen wiens beslissing het beroep zich richt in bloed- en aanverwantschap staan tot en met de vierde graad;
 - b. In andere gevallen, waarin daarvoor ernstige redenen bestaan.
2. In gevallen als bedoeld in het voorgaande lid kunnen de leden van de Commissie zich verschonen.
3. Over de wraking of verschoning wordt zo spoedig mogelijk door de overige leden van de Commissie beslist.
4. Bij wraking of verschoning treedt een plaatsvervangend lid op.

Artikel 5. Beroepsschrift

Het beroep wordt binnen drie dagen nadat de beslissing (artikel 2 lid 1) schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de Commissie ingesteld.

Artikel 6. Zitting

1. De zitting vindt plaats zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen zeven dagen na ontvangst van het beroepsschrift.
2. De voorzitter bepaalt de plaats, de dag en het uur van de zitting.
3. De zitting is openbaar tenzij de Commissie, al dan niet op verzoek, anders beslist.

Artikel 7. Onderzoek

1. De Commissie kan al dan niet op verzoek getuigen of deskundigen horen.
2. Alvorens tot een uitspraak te komen, hoort de Commissie in ieder geval:
 - de voorzitter van de examencommissie;
 - de betrokken examiner(en);
 - de directeur, bij het ontbreken van een examencommissie;
 - de kandidaat
3. De kandidaat kan zich gedurende het onderzoek van de Commissie door een door hem aan te wijzen meerderjarig persoon laten bijstaan.
4. De Commissie betreft in haar onderzoek de, na het verweer als bedoeld in het eindexamenbesluit, aan de kandidaat toegezonden mededeling en zo mogelijk het van dat verweer opgemaakte proces-verbaal.

Artikel 8. Besluitvorming

1. Besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen, voor zover mogelijk in een voltallige vergadering. Zij zijn echter slechts van kracht indien ze

- worden genomen door tenminste twee leden die de zaak hebben behandeld.
2. Nemen niet meer dan twee personen aan de besluitvorming deel, dan kunnen besluiten slechts worden genomen met eenparigheid van stemmen.

Artikel 9. Uitspraak

1. De Commissie kan het bij haar ingestelde beroep:
 - niet-ontvankelijk verklaren;
 - ongegrond verklaren;
 - gegrond verklaren
2. De Commissie deelt haar beslissing onverwijld mede aan de kandidaat, de inspectie en aan degene(n) tegen wiens beslissing het beroep zich richt, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk.
3. De schriftelijke bekendmaking van de uitspraak vindt in ieder geval plaats binnen veertien dagen na ontvangst van het beroepsschrift. De Commissie kan met redenen omkleed besluiten deze termijn met ten hoogste veertien dagen te verlengen.
4. In haar schriftelijke uitspraak motiveert de Commissie haar beslissing en stelt zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het examen geheel of gedeeltelijk af te leggen of opnieuw af te leggen.
5. De uitspraak van de Commissie is voor alle betrokkenen bindend.

Artikel 10. Wijziging en aanvulling reglement

Het reglement kan met inachtneming van de bepalingen van de eindexamenbesluiten door het bevoegd gezag worden gewijzigd en aangevuld.

Bijlage 3 Herkansingsregelingen

A. Herkansingsregeling vmbo-3/4

B. Herkansingsregeling havo-4, havo-5, vwo-4, vwo-5, vwo-6

A. Herkansingsregeling vmbo-3/4 Herkansingsregeling

1. Deze regeling is bedoeld voor de derde en vierde klassen van de basisberoepsgerichte leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg en de theoretische leerweg;
2. Leerlingen mogen aan het einde van het schooljaar drie schriftelijke toetsen herkansen. Het is niet mogelijk om verslagen, luistertoetsen etc. te herkansen.
3. In het PTA staat welke toetsen herkansbaar zijn;
4. De schriftelijke toetsen in de toetsweek van april 2022 TL4 zijn niet herkansbaar;
5. Een sanctie opgelegd door de examencommissie (1.0) is niet herkansbaar;
6. Het hoogste cijfer geldt.

Werkwijze

- a. Leerling levert herkansingsformulier bij de examensecretaris in;
- b. Alleen volledig ingevulde formulieren worden in behandeling genomen;
- c. De herkansingen worden centraal afgenomen op een vastgesteld moment in het jaarrooster/agenda Magister. De herkansing kan dus niet bij de docent worden gemaakt.
- d. In Magister wordt aangegeven op welke dag en welk moment de herkansing wordt afgenomen.

B. Herkansingsregeling havo/vwo

Herkansingsregeling definities:

Een herkansingstoets is een toets die door een leerling opnieuw wordt gemaakt, waarbij het hoogste cijfer telt.

Een inhaaltoets is een toets die alsnog wordt afgelegd, omdat de leerling op het moment van toetsing om een geldige reden afwezig was.

Herkansingsregeling havo/vwo

1. Toetsen worden afgenomen in de toetsweken, waarbij onder toetsen wordt verstaan: de SE-toetsen en de OV-toetsen. Er zijn 4 toetsweken in havo-4, vwo-4 en vwo-5 en 3 toetsweken in havo-5 en vwo-6.
2. In havo-4 en in vwo-4 kunnen tussentoetsen worden afgenomen gedurende periode 1. Deze toetsen worden afgenomen tijdens de lessen maar vallen buiten het kader van deze herkansingsregeling.
3. Praktische opdrachten en mondelinge toetsen kunnen worden afgenomen in de toetsweek.
4. Praktische opdrachten en mondelinge toetsen mogen worden afgenomen buiten de toetsweken tijdens de lessen.
5. Na iedere periode mag één toets worden herkanst. Dat kan een SE-toets of een overgangstoets zijn. Praktische opdrachten kunnen niet worden herkanst (m.u.v. LO)
6. Alle schriftelijke toetsen afgenomen in een toetsweek met een duur van 100 minuten zijn herkansbaar, ongeacht het cijfer. Na een herkansing geldt het hoogst behaalde cijfer.
7. Derhalve zijn alle overige toetsvormen, zoals mondelinge toetsen, practica en praktische opdrachten, niet herkansbaar. Indien wel herkansbaar is dit opgenomen in het PTA.
8. Een leerling die alle toetsen in de toetsweek heeft gemaakt mag één herkansing op de herkansingsdag maken.
9. Bij ziekte of afwezigheid tijdens de toetsweek geldt dat een herkansing voor die periode niet mogelijk is. Bij meerdere gemiste toetsen is de eerste gemiste toets de herkansing en moet worden ingehaald op de herkansingsdag. Overige gemiste toetsen worden op een vastgesteld inhaalmoment ingehaald.
10. Zonder opgave van redenen wegblijven bij een toets, geldt als een onregelmatigheid (zie examenreglement.). Dit geldt ook voor praktische opdrachten en mondelinge toetsen.
11. Een leerling mag in het begin van het schooljaar een afgesloten vak uit een vorig schooljaar herkansen, dat in het voorgaande schooljaar onvoldoende is afgerond. Dit gaat wel ten koste van een herkansing in de betreffende periode.
12. De herkansingstoets kan niet worden ingehaald.
13. Ouders/leerlingen kunnen bij uitzonderlijke omstandigheden, binnen 10 werkdagen na de laatste dag van de toetsweek, een schriftelijk verzoek indienen bij de vaststellingscommissie (school)examens voor een extra herkansing. In alle gevallen waarin de examencommissie beslist tot een extra mogelijkheid wordt deze in overleg met de vakdocent uitgevoerd.

Bijlage 4 Vrijstellingen doubleurs en gezakte kandidaten vmbo, havo en vwo

A. Vrijstellingenregeling 3 en 4 vmbo BKT

B. Vrijstellingenregeling havo en vwo

A. Vrijstellingenregeling 3 en 4 vmbo BKT

Een gedoubleerde leerling in klas 3 BKT kan geen gebruik maken van vrijstellingen. Alle onderdelen van het 3^e leerjaar moeten opnieuw worden gedaan.

Een afgewezen leerling in klas 4 BK kan geen gebruik maken van vrijstellingen. Een afgewezen leerling wordt gezien als een gedoubleerde leerling. Alle onderdelen van het 4^e leerjaar moeten opnieuw worden gedaan.

Een afgewezen leerling in klas 4 TL kan geen gebruik maken van vrijstellingen voor onderdelen van het eindexamen anders dan voor het profielwerkstuk indien daarvoor het resultaat 'Voldoende' of 'Goed' is behaald. Een afgewezen leerling wordt gezien als een gedoubleerde leerling. Alle onderdelen van het 4^e leerjaar met uitzondering van het profielwerkstuk (indien met 'V' of 'G' beoordeeld) moeten opnieuw worden gedaan.

Bovenstaande regeling laat onverlet dat vrijstellingen bij de examencommissie kunnen worden aangevraagd als de redenen daartoe, zoals in de artikelen van dit Examenreglement omschreven, aanleiding geven.

B. Vrijstellingenregeling havo en vwo

	Havo 4 doublant	Havo5 gezakt	Vwo 4 doublant	Vwo 5 doublant	Havo 5 instroom in V5	Vwo 6 gezakt
Schoolvakken						
levo	Wel op rooster, geen vrijstelling	n.v.t.	Wel op rooster, geen vrijstelling	Wel op rooster, geen vrijstelling	Wel op rooster, geen vrijstelling	n.v.t.
Examenvakken die met v of g moeten worden afgesloten						
LO	Wel op rooster, geen vrijstelling	Wel op rooster, geen vrijstelling	Wel op rooster, geen vrijstelling	Wel op rooster, geen vrijstelling	Wel op rooster, geen vrijstelling	Wel op rooster, geen vrijstelling
Schoolexamenvakken (SE) die met een cijfer worden afgesloten						
PWS	n.v.t.	Vrijstelling	n.v.t.	n.v.t.	Geen vrijstelling	Vrijstelling
maatschappijleer	Geen vrijstelling	Vrijstelling	n.v.t.	Geen vrijstelling	Vrijstelling	Vrijstelling
CKV	Wel op rooster, Vrijstelling indien cijfer voldoende is	n.v.t.	Wel op rooster, geen vrijstelling	Wel op rooster, Vrijstelling indien cijfer voldoende is	Niet op rooster, Vrijstelling	n.v.t.
BSM	Geen vrijstelling	Vrijstelling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
NLT	Geen vrijstelling	Vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Vrijstelling
CE vakken						
Overig	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling

N.B. 1: Opmerking betreffende het vak “wetenschapsoriëntatie”

“In het schooljaar 2016-2017 is het vak ANW vervangen door het vak **wetenschapsoriëntatie**. Wetenschapsoriëntatie heeft (nog) niet de status van examenvak en maakt dus (nog) geen deel uit van het examendossier. Het vak komt wel op de cijferlijst van vwo 4 te staan en telt volwaardig mee voor de overgang naar vwo 5.

N.B. 2: Opmerking betreffende het vak wiskunde (havo en vwo)

Sinds enkele jaren mag een examenkandidaat zowel wiskunde A als wiskunde B volgen en in beide vakken ook examens doen. Dit is alleen mogelijk als extra vak! Zie ook artikel 26b lid 8 (vwo) en 26c lid 7 (havo) van het Inrichtingsbesluit WVO. Het profielvak moet in het eerste tijdvak worden afgenomen. Het keuzevak wordt vervolgens in het tweede tijdvak afgenomen. Uiteraard behoudt de kandidaat het recht op een herkansing in het tweede tijdvak.

N.B. 3: Schoolexamen rekenen voor leerlingen zonder wiskunde per schooljaar 2021/2022

Voor leerlingen die geen eindexamens doen in het vak wiskunde is het van belang dat het vervolgonderwijs kan zien wat het rekenniveau van een leerling is. Daarom komt er voor deze groep leerlingen in vmbo en havo (2F voor vmbo, 3F voor havo) een schoolexamen rekenen. De afnamevorm en het aantal examens bepaalt de school zelf. Hierdoor kan er bijvoorbeeld ook rekening worden gehouden met relatief zwakke rekenaars. Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee in de uitslag, maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

Bijlage 5 Toegestane hulpmiddelen

Toegestane hulpmiddelen vmbo 2022

	leerweg	hulpmiddel
Alle vakken	Alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: – schrijfmateriaal incl. millimeterpapier – tekenpotlood – blauw en rood kleurpotlood – liniaal met millimeterverdeling – passer – geometrische driehoek – vlakgum – elektronisch rekenapparaat
Alle schriftelijke examens	Alle leerwegen	Woordenboek Nederlands
Fries, Moderne vreemde talen	Alle leerwegen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels
wiskunde	Alle leerwegen	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos Roosterpapier in cm ²
nask 1, nask 2	Alle leerwegen	Door CvTE goedgekeurd informatiemateriaal Binas 2 ^e druk inclusief errata
muziek, dans, drama	GL, TL	Computer
cspe beroepsgericht en cpe beeldend	BB, KB en GL (cspe), GL en TL (cpe beeldend)	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar in de instructie voor de examinator meegedeeld. Het gebruik van een woordenboek Nederlands is bij deze praktische examens niet toegestaan

*Bij wiskunde KB en GL/TL, nask 1 KB en GL/TL, nask 2 GL/TL en bij de cspe's GL voor bouw-breed, bouwtechniek-metselen, bouwtechniek-timmeren, bouwtechniek-schilderen en bouwtechniek-fijnhoutbewerking moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen tevens beschikken over toetsen voor π , x tot de y^e macht, x kwadraat, $1/x$ en $\sin/\cos/\tan$ in graden (en hun inversen).

Bij wiskunde BB moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen beschikken over toetsen voor x kwadraat en (tweedemachts) worteltrekken.

Bij alle overige vakken zijn de grondbewerkingen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen voldoende. Meer mogelijkheden mag, maar:

de rekenmachine mag niet één of meer van de volgende eigenschappen hebben: lichtnetaansluiting tijdens het examen, opladen tijdens het examen, schrijfrol, alarm of ander geluid, alfanumeriek (letters op scherm), grafieken weergeven, zend- of ontvanginginstallatie.

Meerregeligheid van het scherm wordt in de criteria niet genoemd. Dit houdt in dat een meerregelige machine niet is verboden als hij aan de overige criteria voldoet. Wel is het zo dat de meerregelige machines mogelijkheden hebben die bij de eenregelige ontbreken, zoals het maken van tabellen. Bij de huidige centrale examens is niet gebleken is dat die extra mogelijkheden de kandidaat voordeel bieden.

Ook bij de digitale centrale examens is de rekenmachine een toegestaan hulpmiddel.

Bedoeld is dat er geen teksten kunnen worden ingevoerd of uitgelezen, zoals bijvoorbeeld met de mobiele telefoon wel kan. De letters 'sin' als afkorting van sinus worden in dit verband dus niet als alfanumeriek beschouwd.

Toegestane hulpmiddelen havo en vwo 2022

vak	havo en vwo
alle vakken	basispakket Basispakket, bestaande uit: – schrijfmateriaal incl. millimeterpapier – tekenpotlood – blauw en rood kleurpotlood – liniaal met millimeterverdeling – passer – geometrische driehoek – vlaggum / nietmachine – elektronisch rekenapparaat
alle schriftelijke examens	woordenboek Nederlands
moderne vreemde talen	woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels
wiskunde A, B, C	– grafische rekenmachine verplicht* / gewone rekenmachine is niet toegestaan – roosterpapier in cm ²
biologie, natuurkunde en scheikunde havo / vwo	– goedgekeurd informatieboek: Binas 6e editie of Sciencedata (roosterpapier voor natuurkunde in cm ²)
Kunst algemeen	computer

*Bij de vakken zonder grafische rekenmachine is een rekenmachine met basisbewerkingen voldoende. Niet toegestaan echter zijn rekenmachines met basisbewerkingen die:

- a. op het lichtnet aangesloten moeten worden
- b. tijdens het examen opgeladen moeten worden
- c. geluidsoverlast bezorgen
- d. zijn voorzien van een schrijfrol, alarminstallatie, dan wel zend- en/of ontvangstmogelijkheden
- e. alfanumeriek zijn
- f. grafieken kunnen weergeven in het afleesvenster